

2. Гіренко І.В. Особливості викладання іноземної мови професійного спрямування [Електронний ресурс] / І. В. Гіренко // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2011. – Вип. 7. – С. 131–135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2011_7_28

3. Ковнір О.І. Використання іноземних мов у публічній службі України: стан, проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. І. Ковнір. // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2018. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2018_1_28

4. Панасенко Є.О. До проблеми професійної англomовної комунікації публічних управлінців в Україні / Є. О. Панасенко // *Держава та регіони. Серія: Державне управління.* – 2018. – Вип. 1(16). – С. 205–208.

Мосін А.В.

аспірант,

*Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України*

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЛІСІВ ВІД НЕЗАКОННОЇ ВИРУБКИ

Ліси є національним багатством народу України і за своїм призначенням та місцерозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах. Усі ліси на території України становлять лісовий фонд України і перебувають під охороною держави [3].

Державне управління лісами є широким поняттям, що включає комплекс дій, спрямований на досягнення цілей лісової політики та пов'язаний із організацією ведення лісового господарства, здійсненням контролю за дотриманням лісового господарства, охороною та захистом лісів, використанням лісових ресурсів тощо. Крім того воно визначає кількість та склад функцій залежно від: державного устрою держави; ролі та місця лісів в економіці країни; цілей ведення лісового господарства; форм власності на ліси [4].

Загальна площа лісового фонду України становить – 10,4 млн. га, із яких вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн. га. Лісистість території країни становить 15,9%. Відповідно до діючого законодавства ліси

можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності. Переважна більшість лісів перебуває у державній власності. В процесі розмежування земель до комунальної власності були віднесені близько 1,3 млн га (13%) земельних ділянок лісогосподарського призначення, що знаходяться у постійному користуванні комунальних підприємств, підпорядкованих органам місцевого самоврядування. Частка лісів приватної власності становить менше 0,2% загальної площі лісових земель. Близько 0,8 млн га лісових земель державної власності не надані в користування та віднесені до земель запасу, фактично безхазяйні. В Україні історично сформована ситуація з закріпленням державних лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств). За відомчим підпорядкуванням, найбільша площа лісових земель (близько 73%) перебуває у користуванні лісогосподарських підприємств Держлісагентства [1; 5].

В умовах приватної власності на ліси вплив держави здійснюється опосередковано, через цілу низку фінансово-економічних інструментів (податки, компенсації, субсидії тощо), у той час як державна власність на ліси передбачає делегування функцій власника серед різних інститутів законодавчої та виконавчої гілок влади [7].

За загальними правилами разом з правом власності або правом користування виникають і обов'язки відповідного суб'єкта щодо забезпечення схоронності предмета права власності (користування), в даному випадку цей обов'язок з організації охорони і захисту лісів, що передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на збереження лісів зокрема від незаконних рубок. Забезпечення охорони і захисту лісів покладатиметься на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства та органи місцевого самоврядування, власників лісів і постійних лісокористувачів [3].

Наразі визначено наступні суб'єкти, що повинні бути утворені власниками лісу та постійними лісокористувачами, які здійснюють охорону і захист лісів на території України, а саме:

- державна лісова охорона, яка діє у складі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань лісового господарства та підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління;

- лісова охорона інших постійних лісокористувачів і власників лісів.

Окремо слід зазначити, що законодавчо не встановлений обов'язок власників і постійних лісокористувачів утворення відповідних підрозділів лісової охорони, тому у деяких постійних лісокористувачів,

як правило у органів місцевого самоврядування навіть не створені спеціалізовані підприємства та підрозділи лісової охорони.

Так, державна лісова охорона діє у складі Держлісагентства, Республіканського комітету Автономної Республіки Крим з питань лісового і мисливського господарства, обласних управлінь лісового та мисливського господарства і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства [6]. До основних завдань державної лісової охорони належить здійснення державного контролю за дотриманням лісового законодавства, забезпечення охорони лісів зокрема від незаконних рубок [3]. Державна лісова охорона має статус правоохоронного органу, порядок діяльності, якої визначається положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України, а працівники перебувають під охороною держави.

Посадові особи державної лісової охорони, серед іншого наділені правом зупиняти транспортні засоби та проводити огляд речей, транспортних засобів, знарядь, добутої в лісі продукції та інших предметів; у визначених законом випадках доставляти порушників до органів Національної поліції або органів місцевого самоврядування; у разі порушення лісового законодавства вилучати в установленому законом порядку у громадян і юридичних осіб документи, добуті лісові ресурси, знаряддя їх добування, а також транспортні засоби, що були знаряддям правопорушення, та вирішувати питання про їх подальшу належність і використання, тощо [3]. Окрім того посадові особи державної лісової охорони наділені правом здійснення провадження в справах про адміністративне правопорушення, що віднесені законом до їх підвідомчості, а саме адміністративні правопорушення, передбачені статтями 49, 63-70, 73, 75, 77, 188-5 Кодексу України про адміністративне правопорушення [2].

Враховуючи законодавчо закріплений статус державної лісової охорони, наданні їй права та повноваження, а також гарантії діяльності працівників, можна зробити висновок про більш менш ефективне забезпечення охорони лісів, що перебувають у користуванні підприємств Держлісагентства та протидії незаконній вирубці, але мова йде лише про 73% лісових ресурсів держави.

Щодо інших лісів, ситуація доволі плачевна, так як 7% лісових земель, які не відведені, охорона зовсім не здійснюється, а незаконні рубки набули системного характеру. На інших залісених землях, а це приблизно 20%, діяльність з охорони фактично не здійснюється, так як наразі залишається не визначеним статус лісової охорони постійних лісокористувачів і власників лісів, що не відносяться до Держлісагентства. Відсутність прав і повноважень у працівників лісової охорони постійних лісокористувачів і власників лісів, щодо здійснення

процесуальних дій з припинення, документування, розслідування правопорушень пов'язаних з незаконною вирубкою лісу, позбавляє можливості належним чином реагувати на них, а як наслідок не в змозі забезпечити ефективну охорону лісів від незаконної вирубки.

Виходячи з вищенаведеного, наразі в Україні законодавчо впорядкована діяльність державної лісової охорони, що діє у складі підприємств, установ та організацій Держлісагенства, що здійснюють охорону і захист 73 % лісів України. В той же час не визначений статус, права та повноваження підрозділів лісової охорони постійних користувачів і власників лісів, унеможливує здійснення ефективного захисту лісу від незаконних рубок. Оскільки управління лісовим господарством, що включає в себе серед іншого охорону і захист лісу, реалізується через побудову відповідного механізму управління, тому на сьогодні конче необхідно на законодавчому рівні упорядкувати і централізувати процеси з охорони і захисту лісу, на принципах єдиноначальності визначити єдиний державний орган з реалізації державної політики щодо охорони і захисту лісів, який би діяв по відношенню до всіх власників лісів та лісокористувачів.

Список використаних джерел:

1. Загальна характеристика лісів України. Державне агентство лісових ресурсів: офіційний сайт. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року № 80732-X. Дата оновлення: 29.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>
3. Лісовий Кодекс України : Закон України від 21 січня 1994 року № 3852-XII. Дата оновлення: 30.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
4. Малишева Н.Р., Олещенко В.І. та ін. Правові засади впровадження в Україні Конвенції біорізноманіття. – К.: Хімджест, 2003. – 176 с.
5. Об'єктивна інформація щодо лісів. Товариство лісників України : офіційний сайт. URL: <https://tlu.kiev.ua/nasha-dijalnist/profesiino-pro-lis/objektivna-informacija-shchodo-lisiv.html>
6. Про затвердження Положення про державну лісову охорону : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 976. Дата оновлення: 10.09.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text>
7. Шеляг-Сосонко Ю.Р. Менеджмент охоронних лісів України. – К.: Фітосоціоцентр, 2003. – 299 с.